

Тема 5. Країна походження товару

5.1. Роль та значення країни походження товарів при здійсненні зовнішньоекономічних операцій

5.1.1. Поняття країни походження товарів.

Розвиток світового виробництва і торгівлі спонукав до розробки чітких правил визначення походження товарів, тобто з'ясування країни або регіонального інтеграційного угруповання, в яких ці товари були вироблені. Країна походження товару має важливе значення для митного оформлення митного контролю та визначення митної вартості. Розширення міжнародної економічної інтеграції супроводжується зростанням торгівлі, збільшенням надходження прямих іноземних інвестицій, зростанням обсягів виробництва, зменшенням трансакційних витрат тощо. Усунення торговельних бар'єрів передбачає збільшення торгівлі між країнами, при цьому країни, надаючи преференції, також прагнуть відповідно їх отримати. Проте існує небезпека, що товари з третіх країн можуть потрапити на ринки членів через країни, де діють найнижчі торговельні бар'єри. З метою усунення таких ситуацій було розроблено правила походження товарів. Це має вагомим значення, оскільки впливає як на обсяги зовнішньої торгівлі, так і на виробництва, може супроводжуватись значними витратами тощо.

Визначення країни походження товару здійснюється на основі принципів міжнародної практики.

Країна походження товару визначається з метою застосування тарифних та нетарифних заходів регулювання ввезення товару на митну територію України та вивезення товару з цієї території, а також забезпечення обліку товарів у статистиці зовнішньої торгівлі.

Визначення поняття «країна походження товару» зображено на рис.5.1.

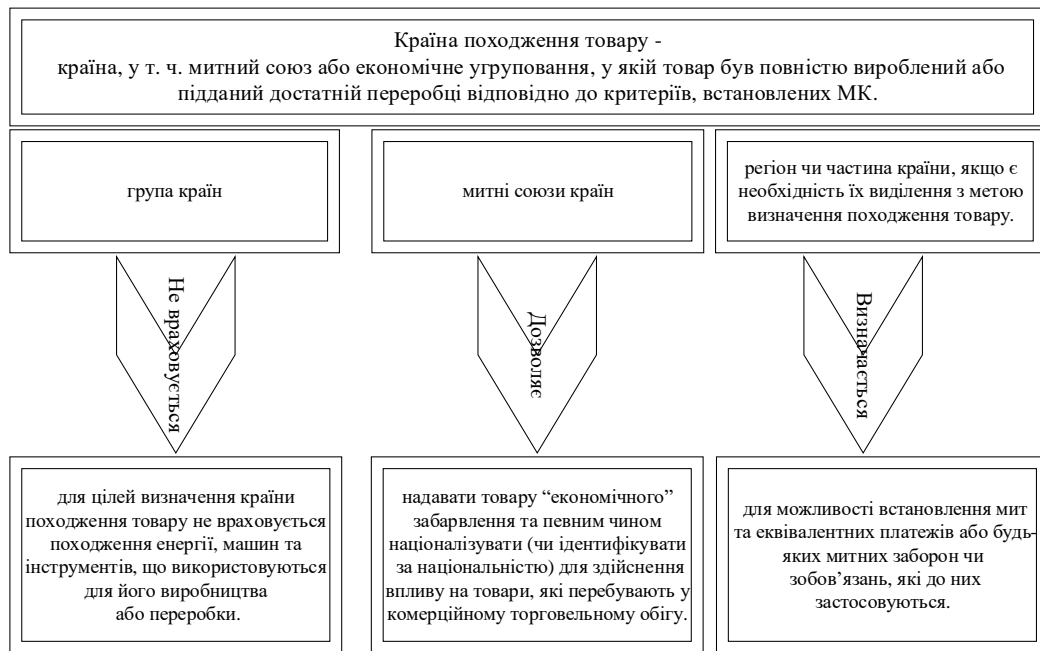

Рис.5.1. Визначення поняття «країна походження товару» (ст. 36 МКУ)

5.1.2. Етапи розвитку норм міжнародного права в сфері митного регулювання

Програма інтеграції України до Європейського Союзу визначає пріоритетні шляхи та напрями цього процесу насамперед у галузі розвитку митних правовідносин, оскільки практика міжнародного співробітництва передбачає унормування низки процедурних питань, пов'язаних з «митною проблематикою», врегулювання яких лежить у площині приєднання до чинних міжнародних Конвенцій, які прямо або опосередковано регламентують митні проблеми.

Головним напрямом зовнішньоторговельної політики на шляху реалізації європейського вибору стає **гармонізація (адаптація) законодавства України з відповідними нормами міжнародного права**, з національними системами права країн Європейського Співтовариства.

Таблиця 5.1

Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур	Регіональна конвенція про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження
Вперше міжнародно-правові норми, що стосуються практично всіх митних процедур в цілому, були сформульовані в Міжнародній конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур, прийнятої ВТАО 18 травня 1973 у м Кіото (Японія) і вступила в силу 25 вересня 1974 Ця Конвенція була розроблена Постійним технічним комітетом ВТАО і включала 19 статей основного тексту і 31 додаток, що були невід'ємною частиною Конвенції (КК) і фактично представляли собою самостійні конвенції з окремих митних процедур: ввезення, вивезення, митний транзит, митний склад, вільна зона, тимчасове вивезення і т. д.	Прикладом угоди, покликаної забезпечити вільну торгівлю між різними країнами, є Регіональна конвенція про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження («Конвенція»), метою якої є новий рівень торгівлі між країнами середземноморського регіону. Річ у тім, що Конвенція передбачає можливість діагональної кумуляції, тобто дає можливість її країнам-учасникам використовувати сировину одна одної, а не тільки національну. Зокрема, діагональна кумуляція дозволяє використовувати під час виробництва товару сировину з третіх країн, що не є сторонами ЗВТ, в рамках якої здійснюється торгівля.
У КК брало участь 60 держав світу, на частку яких припадало 70% зовнішньоторговельного обороту Росії, у тому числі США, Канада, Японія, Австралія, Європейське співтовариство. Слід погодитися з думкою К. К. Сандровський про те, що Кіотської конвенції без перебільшення можна вважати "своєрідним кодексом поведінки держав у їхніх митних відносинах один з одним"	Конвенція Пан-Євро-Мед є інструментом, який встановлює ідентичні правила походження товарів, що застосовуються в рамках угод про вільну торгівлю між її договірними сторонами. На сьогодні Конвенція налічує 23 учасники серед яких: ЄС, держави ЄАВТ (Швейцарія, Норвегія, Ісландія та Ліхтенштейн), Фарерські острови, учасники Барселонського процесу (Алжир, Єгипет, Ізраїль, Йорданія, Ліван, Марокко, Палестина), (Сирія, Туніс та Туреччина), учасники процесу стабілізації та асоціації ЄС (Албанія, Боснія і Герцеговина, Республіка Північна Македонія, Чорногорія, Сербія та Косово (Це позначення не зачіпає позицій щодо статусу) і відповідає Висновку РБ ООН 1244 та МСЮ про Декларація незалежності Косова.), Республіка Молдова.
Прийнята в 1973 р Кіотська конвенція надалі дуже швидко перестала відповідати потребам розвитку митних процедур, і тому з початку 1990-х рр. в рамках ВТАО була розпочата робота з підготовки нової редакції цієї міжнародної угоди. У роботі взяли участь багато міжнародних організацій, що представляють інтереси учасників світової торгівлі і насамперед Міжнародна торгова палата. Перегляд Кіотської конвенції мав своєю метою розробку норм, спрямованих на гармонізацію правових систем у сфері митних процедур, покликаних служити основою для їх правового регулювання в ХХІ ст.	1 січня 2019 року між Україною та Європейським Союзом у двосторонній торгівлі розпочато застосування положень Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження.
26 червня 1999 в Брюсселі представники 114 митних служб світу на 94-й сесії ВТАО одногосно прийняли Протокол про зміну Кіотської конвенції (Брюссельський протокол). Цілями оновленої Кіотської	Безперечно, приєднання до цієї угоди є важливим кроком для України, особливо для таких галузей, як легка промисловість та металургія. Більше того, у вересні Україна вже подала до Генерального Секретаріату Ради ЄС

конвенції згідно Брюссельського протоколу і преамбулі Конвенції є: усунення відмінностей між застосовуваними договірними сторонами митними правилами і процедурами, які можуть завдати шкоди міжнародній торгівлі та іншим видам міжнародного обміну, задоволення потреб учасників міжнародної торгівлі в полегшенні, спрощення та гармонізацію митних правил і процедур, можливості адекватного реагування митних служб на найважливіші зміни у комерційній практиці, формах і методах адміністративно-господарського управління.

заявку про приєднання до Конвенції, що активно обговорювалося в пресі. Проте, варто пам'ятати, що для застосування діагональної кумуляції в Пан-євро-середземноморському регіоні необхідно не тільки приєднатися до Конвенції, але й укласти окремі угоди про ЗВТ з тими сторонами Конвенції, з якими буде здійснюватися преференційна торгівля та застосовуватися кумуляція. Якщо ми беремо подібну схему: імпорт тканини з Туреччини, пошиття одягу в Україні та експорт його до ЄС, то Україна повинна: (1) стати учасницею Конвенції; (2) укласти угоди про ЗВТ з ЄС (це вже зроблено) та Туреччиною. Вже зараз Україна уклала відповідні угоди з ЄС, ЄАВТ (Швейцарія, Норвегія, Ісландія, Ліхтенштейн), Чорногорією, Македонією, а також з Молдовою в рамках ЗВТ СНД.

Таким чином, Кіотська конвенція в редакції Брюссельського протоколу покликана сприяти досягненню високого ступеня спрощення та гармонізації митних правил і процедур, що є однією з основних цілей ВТАО, і тим самим внести істотний внесок у створення сприятливих умов для міжнародної торгівлі.

Конвенція встановлює уніфіковані правила походження для торгівлі товарами у Пан-євросередземноморському регіоні й таким чином, дозволяє своїм учасникам посилювати економічну інтеграцію та торгівельні зв'язки

Основний принцип Конвенції - сприяння розвитку зовнішньої торгівлі без шкоди для ефективності митного контролю. Конвенція зобов'язує держави будувати своє національне законодавство таким чином, щоб митні формальності були простими, зрозумілими і передбачуваними.

Ідеологія Конвенції полягає в побудові взаємовідносин між бізнесом і державою таким чином, щоб інтереси торгівлі та транспорту враховувалися в максимальному ступені, а митні формальності були зайво обтяжливими.

Конвенція закладає якісно інші основи проведення митного контролю: він повинен здійснюватися виходячи з аналізу та управління ризиками.

Конвенція зобов'язує держави використовувати митний аудит в системі заходів митного контролю. Випуск товарів, тобто дозвіл на їх використання на території країни ввезення, з перенесенням здійснення основних контрольних заходів на наступний етап, коли імпортер не несе витрат по зберіганню товарів під митним контролем, дозволяє вибудувати технології митного оформлення, реально спрощує і прискорює проведення митних формальностей.

Конвенція зобов'язує митну службу при здійсненні своєї діяльності вести активний діалог з бізнесом для максимального

Зміст Регіональної конвенції Пан-Євро-Мед	
ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ “ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ” І МЕТОДІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	
ЗМІСТ	
РОЗДІЛ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	
Стаття 1	Визначення
РОЗДІЛ II ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ “ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ”	
Стаття 2	Загальні вимоги
Стаття 3	Кумуляція походження
Стаття 4	Товари, цілком вироблені в певній країні
Стаття 5	Достатньо оброблені або перероблені товари
Стаття 6	Недостатня обробка або переробка
Стаття 7	Класифікаційна одиниця
Стаття 8	Комплектуючі, запасні частини та інструменти
Стаття 9	Набори
Стаття 10	Нейтральні елементи
Розділ III ТЕРИТОРІАЛЬНІ ВИМОГИ	
Стаття 11	Принцип територіальності
Стаття 12	Пряме транспортування
Стаття 13	Виставки

врахування потреб торгових і транспортних організацій, пошуку та впровадження найбільш ефективних методів роботи

Структуру оновленої Кіотської конвенції складають: Протокол про зміну Міжнародної Конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур від 26 червня 1999 року, сам текст Конвенції в змінній редакції та додатки до неї - Загальний додаток і 10 Спеціальних додатків. Основний текст Конвенції включає преамбулу і п'ять глав.

Додатки КК мали своєю метою спрощення та гармонізацію митних процедур. Кожна програма включало в себе, зокрема, визначення основних митних термінів, які використовуються в ньому, норми, загальне застосування яких визнавалося необхідним для досягнення гармонізації і спрощення митних процедур, рекомендовану практику у вигляді положень, визнаних прогресивними в плані гармонізації та спрощення митних процедур, і чіє максимально широке застосування вважалося бажаним. Договірні сторони КК взяли на себе зобов'язання сприяти спрощенню і погодженням митних процедур та з цією метою забезпечувати дотримання норм і рекомендованої практики, зазначених у додатках.

Недоліком КК стало те, що в ній були відсутні загальні обов'язкові положення, що стосуються регулювання всіх митних процедур. Умовою участі держав у Конвенції було прийняття як мінімум одного з її додатків, що в значній мірі не сприяло належному зближенню правового регулювання митних процедур в державах - учасниках КК.

РОЗДІЛ IV ПОВЕРНЕННЯ ТА ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД СПЛАТИ МИТА

Стаття 14	Заборона повернення мита або звільнення від сплати мита

РОЗДІЛ V ПІДТВЕРДЖЕННЯ ПОХОДЖЕННЯ

Стаття 15	Загальні вимоги
Стаття 16	Процедура видачі сертифіката з перевезення товару ЕПК.1 або ЕПК-МЕБ
Стаття 17	Сертифікати з перевезення товару ЕПК.1 або ЕПШ-МЕІ), видані пізніше
Стаття 18	Видача дублікату сертифіката з перевезення товару ЕПК.1 або ЕПК-МЕО
Стаття 19	Видача сертифікатів з перевезення товару ЕІЖ.1 або ЕПК-МЕБ на основі виданого чи складеного раніше підтвердження походження
Стаття 20	Відокремлення для обліку
Стаття 21	Умови складання декларації інвойс або декларації походження ЕПК-МЕБ
Стаття 22	Уповноважений експортер
Стаття 23	Термін дії підтвердження походження
Стаття 24	Подання підтвердження походження
Стаття 25	Імпортування частинами
Стаття 26	Звільнення від підтвердження походження
Стаття 27	Супровідна документація
Стаття 28	Зберігання підтвердження походження й супровідної документації
Стаття 29	Розбіжності й формальні помилки
Стаття 30	Суми в євро

РОЗДІЛ VI ДОМОВЛЕНОСТІ ПРО АДМІНІСТРАТИВНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 31	Адміністративне співробітництво
Стаття 32	Перевірка підтверджень походження
Стаття 33	Вирішення спорів
Стаття 34	Стягнення
Стаття 35	Вільні зони

5.2. Визначення країни походження товару

5.2.1. Порядок визначення країни походження товару.

У сучасній світовій торговельній системі виокремлюються два типи правил визначення країни походження у залежності від торговельного режиму, що існує між імпортуючою та експортуючою сторонами, – **преференційні та непреференційні.**

Функції та мета правил непреференційного походження зображено на рис. 5.2.

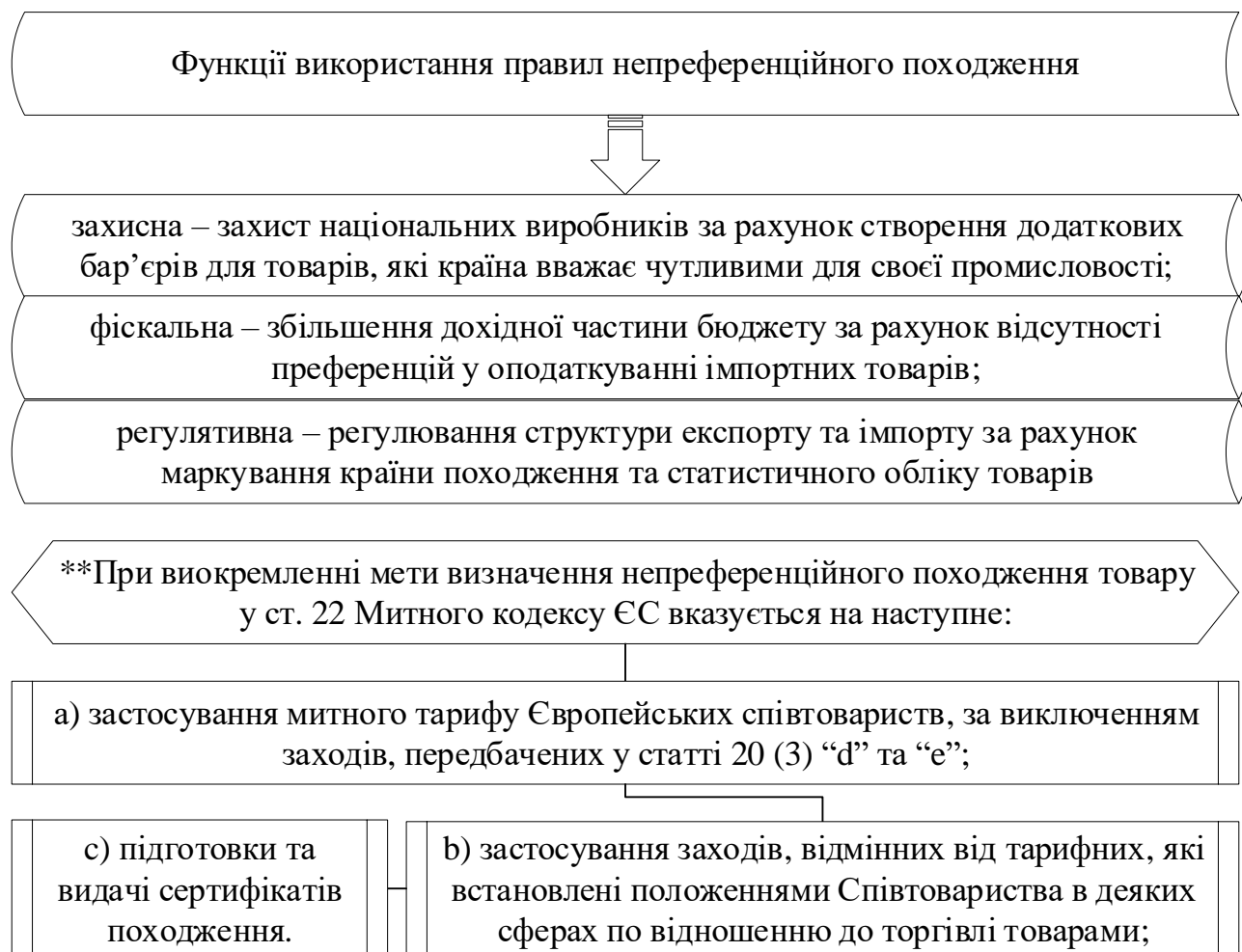

Рис.5.2. Функції та мета правил непреференційного походження

Визначення країни походження товару передбачає застосування тих чи інших правил для вірного встановлення країни. Залежно від етапів та способів виготовлення тих чи інших товарів, задіяними у цьому процесі можуть бути декілька країн. І якщо у випадку з видобуванням чи виготовленням в одній країні складнощів не виникає, то у випадках багатоступеневої обробки, переробки або реалізації інших етапів виробництва за участю різних країн, важливо

розмежовувати фактори, які є визначальними при визначенні країни походження та надають товару певну “національність” однієї із країн, яка приймала участь у виготовленні такого товару.

Тлумачення поняття “товари, які повністю добуті або виготовлені в цій країні” зображено на рис.5.3

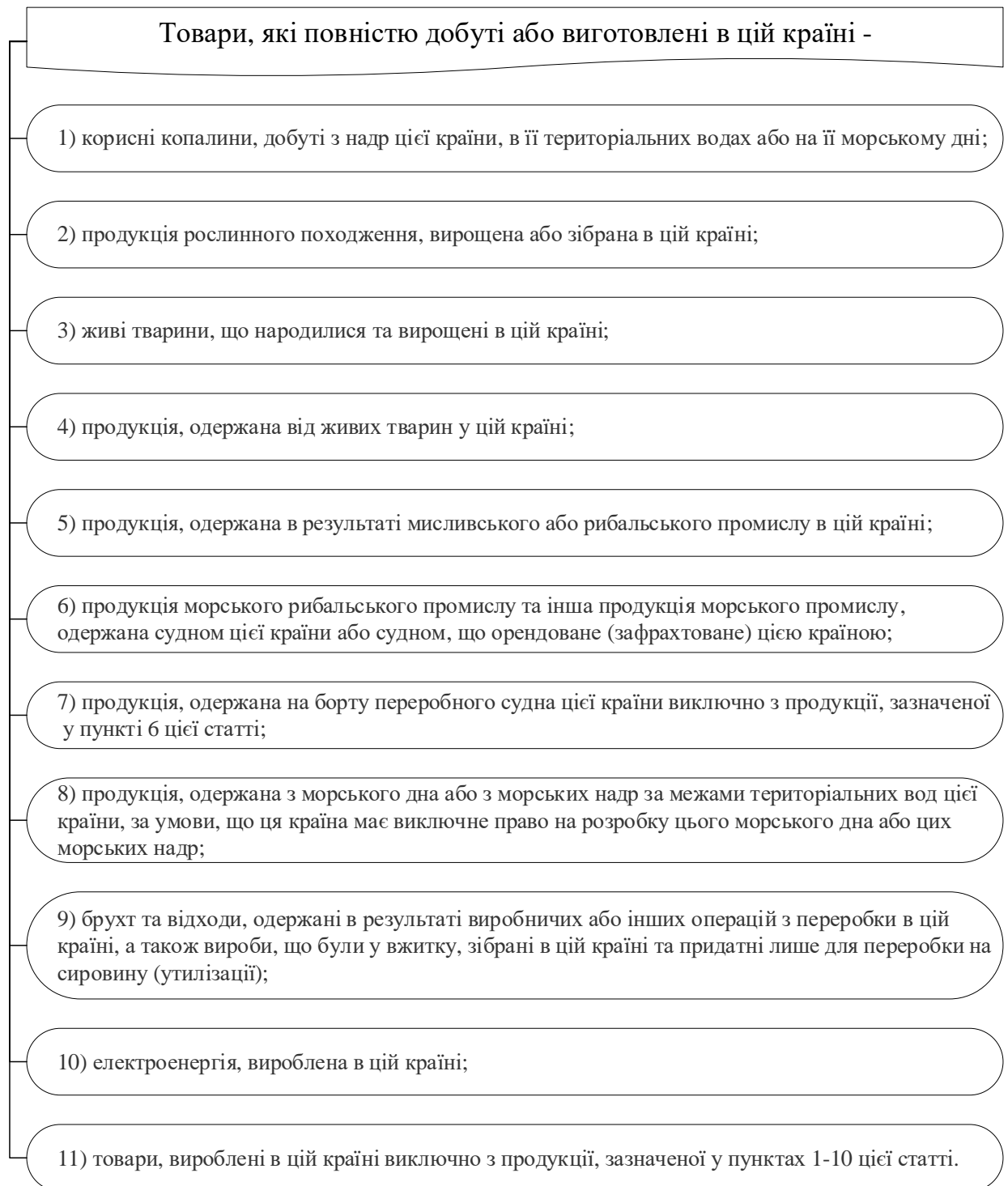

Рис.5.3 Тлумачення поняття “товари, які повністю добуті або виготовлені в цій країні”

Більш багатоаспектним є визначення країни походження товару, у виробництві якого брали участь кілька країн. Зокрема, досить частими є випадки, коли та чи інша країна була задіяна на окремому етапі виробництва, а тому постає питання, якому саме етапові надавати перевагу для визначення країни походження.

Правила визначення походження товарів є важливою частиною торговельних правил, оскільки існує ряд заходів, які ставлять країни, що експортують товари, у нерівне становище, як-от: квоти, преференційні тарифи, антидемпінгові та компенсаційні заходи тощо.

Визначення походження товару ускладняється в умовах глобалізації виробництва, коли продукт може піддаватися переробці у декількох країнах, доки буде готовий для пропонування на ринку. У той же час кооперація виробників різних країн у підприємницькій діяльності потребує чітких критеріїв для здійснення митної справи. Це стосується і переробки товару.

Якщо у виробництві товару беруть участь дві або більше країн, походження товару визначається згідно з **критерієм достатньої переробки**.

Якщо товари поставляються партіями, то визначення країни походження товарів має низку особливостей. Товари у розібраному чи незібраному вигляді, що поставляються кількома партіями, якщо за виробничими чи транспортними умовами неможливе їх відвантаження однією партією, а також у випадках, коли партія товару роздібнена на кілька партій через помилку, мають розглядатися за бажанням декларанта як єдиний товар для цілей визначення країни походження товару.

Товари, походження яких достовірно не встановлено, випускаються митним органом за умови сплати мита за повними ставками. До товарів може застосовуватися (відновлюватися) режим найбільшого сприяння або преференційний режим за умови одержання належним чином оформленого посвідчення про їх походження не пізніше, ніж через рік з дати здійснення митного оформлення.

Особливості визначення країни походження товару, що ввозиться з територій спеціальних (вільних) економічних зон, розташованих на території України, встановлюються законом (ч.9 ст.36 МКУ).

Критерії визначення походження товару з певної країни зображені на рис.5.4.

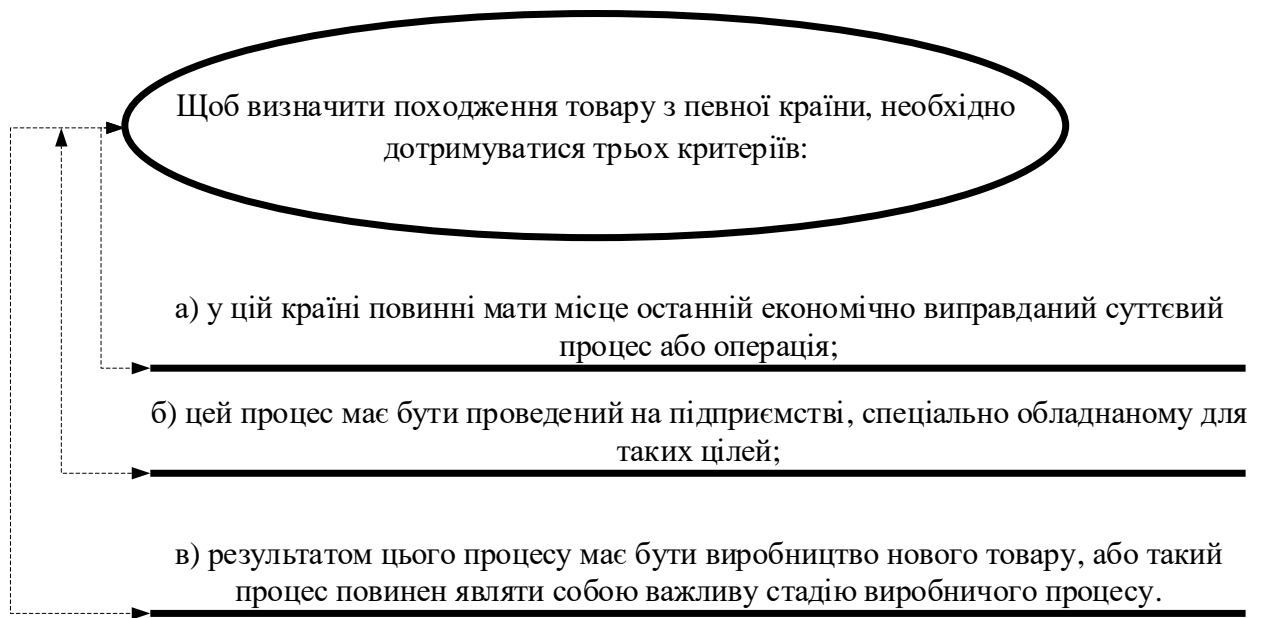

Рис. 5.4. Критерії визначення походження товару з певної країни

Товари у розібраному чи незібраному вигляді, що поставляються кількома партіями, у разі якщо за виробничими чи транспортними умовами неможливе їх відвантаження однією партією, а також у випадках, коли партія товару роздібнена на кілька партій в результаті помилки, повинні розглядатися за бажанням декларанта або уповноваженої ним особи як єдиний товар для цілей визначення країни походження товару. Умовою застосування цього правила є:

- 1) попереднє повідомлення органу доходів і зборів про роздібнення партії розібраного чи незібраного товару на кілька партій із зазначенням причин такого роздібнення, наявність докладної специфікації кожної партії із зазначенням кодів товарів згідно з УКТ ЗЕД, вартості і країни походження товарів, що входять до кожної партії;
- 2) документальне підтвердження помилковості роздібнення однієї партії товару на кілька партій;
- 3) поставка всіх партій товарів з однієї країни одним постачальником;
- 4) митне оформлення всіх партій товарів в одному органі доходів і зборів.

Країна походження упаковки, в якій товар ввозиться на митну територію України, вважається тією ж, що і країна походження самого товару, крім випадків, коли законодавство України передбачає її окреме декларування для тарифних цілей. У таких випадках країна походження упаковки визначається окремо від країни походження товару. Для цілей визначення країни походження товару, у тому числі при застосуванні правила адвалорної частки, у тих випадках, коли упаковка, в якій товар ввозиться на митну територію України, вважається

походженням з тієї ж країни, що й сам товар, враховується лише та упаковка, в якій товар звичайно реалізується у роздрібній торгівлі.

5.2.2. Ознаки повністю виготовлених товарів. Критерій достатньої переробки товарів.

У разі якщо у виробництві товару беруть участь дві або більше країн, країною походження товару вважається країна, в якій були здійснені останні операції з переробки, достатні для того, щоб товар отримав основні характерні риси повністю виготовленого товару, що відповідають критеріям достатньої переробки згідно з положеннями цієї статті.

Товари вважаються достатньо переробленими у вільних митних зонах, якщо:

- 1) товари, що декларуються, класифікуються в тарифній позиції іншій, ніж матеріали чи вироби, що походять з третіх країн і були використані для їх виготовлення;
- 2) у вартості товарів, що декларуються, частка доданої вартості становить не менш як 50 відсотків.

Операції, що не відповідають критерію достатньої переробки зображені на рис.5.5.

Згідно з частиною 1 статті 40 Митного кодексу України (МК) у разі, якщо у виробництві товару беруть участь дві або більше країн, країною походження товару вважається країна, у якій були здійснені останні операції з переробки, достатні для того, щоб товар отримав основні характерні риси повністю виготовленого товару, що відповідають критеріям достатньої переробки.

Операції, що відповідають критерію достатньої переробки зображені на рис.5.6.

Критерієм достатньої переробки **наземних (дорожніх) транспортних засобів**, що класифікуються за товарними позиціями 8702, 8703, 8704 згідно з УКТ ЗЕД, є обов'язкове виконання таких виробничих та технологічних операцій:

- 1) виготовлення кузова (кабіни) транспортного засобу, коли з окремих елементів, деталей або вузлів методами нероз'ємного з'єднання виготовляється кузов (кабіна), призначений для подальшого фарбування і складання. При цьому у процесі виготовлення кузова (кабіни) складається в єдине ціле не менш як шість основних елементів кузова (кабіни), серед яких повинні бути дах, боковина ліва, боковина права, підлога;
- 2) фарбування кузова (кабіни);
- 3) спорядження кузова (кабіни);
- 4) складання транспортного засобу.

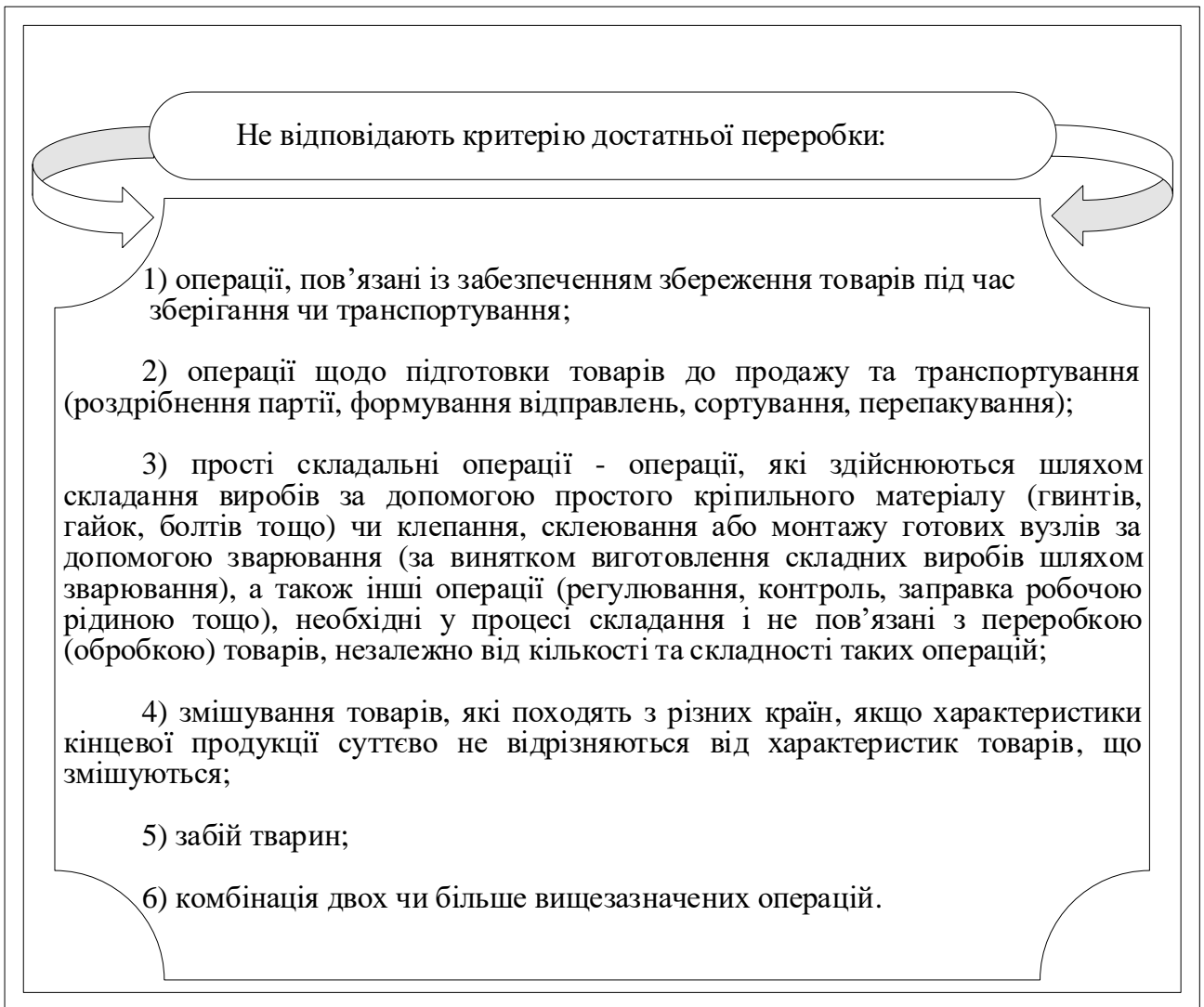

Рис. 5.5. Операції, що не відповідають критерію достатньої переробки

Критерії достатньої переробки, визначені в пункті 2 і 3 частини 2 статті 40 МК, для конкретних товарів встановлюються та застосовуються у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України. Якщо стосовно конкретного товару такі критерії достатньої переробки, як правило адвалорної частки та виконання виробничих і технологічних операцій, не встановлено, то застосовується правило, згідно з яким товар вважається підданим достатній переробці, якщо в результаті його переробки змінено класифікаційний код товару згідно з УКТ ЗЕД на рівні будь-якого з перших чотирьох знаків. Разом з тим, у разі застосування правила адвалорної частки вартість товару, одержаного в результаті переробки в цій країні, визначається на базі ціни франко-завод виробника товару. Вартість складових цього товару, що походять з інших країн, визначається за їх митною вартістю, а тих складових, походження яких не визначено, — за встановленою ціною першого їх продажу в цій країні.

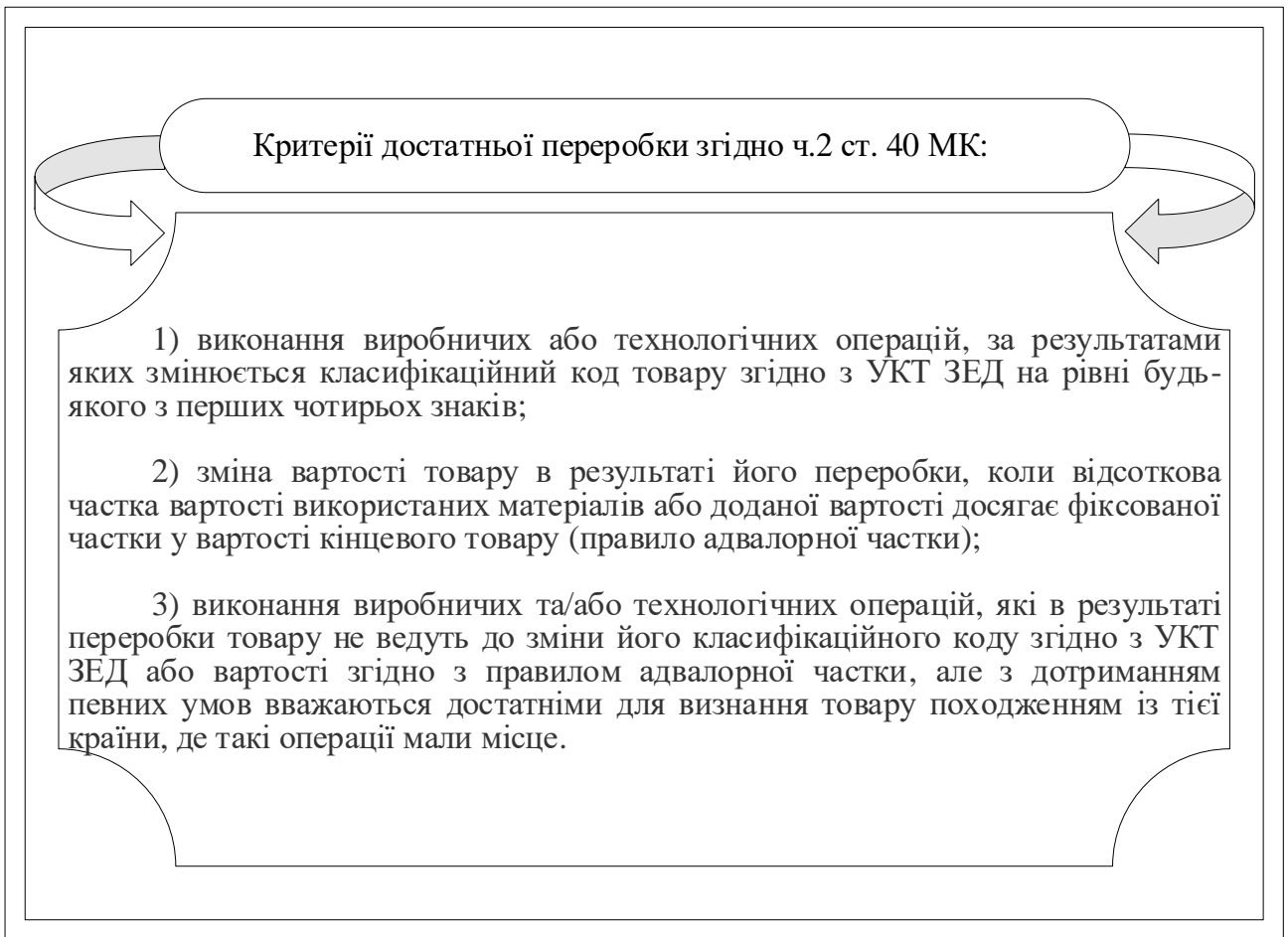

Рис.5.6. Операції, що відповідають критерію достатньої переробки

5.2.3. Перелік документів про підтвердження країни походження товару.

Для підтвердження країни походження товару орган доходів і зборів у передбачених законом випадках має право вимагати та отримувати документи про походження такого товару.

У разі ввезення товару на митну територію України документ, що підтверджує країну походження товару, подається обов'язково лише у разі:

- 1) якщо це необхідно для застосування митно-тарифних заходів регулювання зовнішньоекономічної діяльності, кількісних обмежень (квот), інших заходів економічного або торговельного характеру, що здійснюються в односторонньому порядку;
- 2) відповідно до двосторонніх чи багатосторонніх міжнародних договорів, укладених відповідно до закону
- 3) заходів, що здійснюються відповідно до закону для забезпечення здоров'я населення чи суспільного порядку,
- 4) якщо в органі доходів і зборів є підстави для підозри в тому, що товар походить з країни, товари якої заборонені до переміщення через митний кордон

України згідно із законодавством України.

Документи, що підтверджують країну походження товару зображено на рис.5.7.

Рис.5.7. Документи, що підтверджують країну походження товару

Країна походження товару заявляється (декларується) органу фіскальної служби шляхом подання оригіналів документів про походження товару (ч.2 ст.43 Митного кодексу України).

Сертифікат про походження товару - це документ, який однозначно свідчить про країну походження товару і виданий компетентним органом даної країни або країни вивезення, якщо у країні вивезення сертифікат видається на підставі сертифіката, виданого компетентним органом у країні походження товару. (ч.3 ст.43 МКУ)

У разі втрати сертифіката приймається його офіційно завіреним дублікат.

Засвідчена декларація про походження товару - це декларація про походження товару, засвідчена державною організацією або компетентним органом, наділеним відповідними повноваженнями (ч.5 ст.43 МКУ).

Декларація про походження товару - це письмова заява про країну походження товару, зроблена у зв'язку з вивезенням товару виробником, продавцем, експортером (постачальником) або іншою компетентною особою на комерційному рахунку чи будь-якому іншому документі, який стосується товару (ч.6 ст.43 МКУ).

Сертифікат про регіональне найменування товару - це документ, який підтверджує, що товари відповідають визначенню, характерному для відповідного регіону країни, та виданий компетентним органом відповідно до законодавства країни вивезення товару (ч.7 ст.43 МКУ).

У разі якщо в документах про походження товару є розбіжності у відомостях про країну походження товару або органом фіскальної служби встановлено інші відомості про країну походження товару, ніж ті, що зазначені у документах, декларант або уповноважена ним особа має право надати органу фіскальної служби для підтвердження відомостей про заявлену країну походження товару додаткові відомості (ч.8 ст.43 МКУ).

Такими додатковими відомостями є відомості, що містяться в товарних накладних, пакувальних листах, відвантажувальних специфікаціях, сертифікатах (відповідності, якості, фітосанітарних, ветеринарних тощо), митній декларації країни експорту, паспортах, технічній документації, висновках-експертизах відповідних органів, інших матеріалах, що можуть бути використані для підтвердження країни походження товару (ч.9 ст.43 МКУ).

У разі ввезення товару на митну територію України **сертифікат про походження товару подається обов'язково:**

- 1) на товари, до яких застосовуються преференційні ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України;
- 2) на товари, щодо ввезення яких в Україну застосовуються кількісні обмеження (квоти) або заходи, вжиті органами державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в межах повноважень, визначених законами України "Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту", "Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту", "Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну", "Про зовнішньоекономічну діяльність";
- 3) якщо це передбачено законами України та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Документи, які підтверджують країну походження товару, не вимагаються у разі, якщо:

- 1) товари, що переміщуються через митний кордон України, не підлягають письмовому декларуванню відповідно до цього Кодексу;
- 2) товари ввозяться громадянами та оподатковуються за єдиною ставкою мита відповідно до розділу XII цього Кодексу;
- 3) товари ввозяться на митну територію України в режимі тимчасового ввезення з умовним повним звільненням від оподаткування;
- 4) товари переміщуються митною територією України в режимі транзиту;
- 5) це передбачено міжнародним договором, згоду на обов'язковість якого надано Верховною Радою України;
- 6) через митний кордон України переміщуються зразки флори, фауни, ґрунтів, каміння тощо для наукових досліджень, відібрані на об'єктах України, які розташовані в полярних регіонах або на островах у нейтральних водах Світового океану, що знаходяться у сфері наукових інтересів України.

5.2.4. Види сертифікатів про походження товару та їх верифікація.

Види сертифікатів за різними напрямками інтеграційних об'єднань. Сертифікати походження товарів і підтвердження їх справжності.

Сертифікат походження - це офіційний документ, що свідчить про країну походження товару та виданий органом держави - експортера, уповноваженим відповідно до національного законодавства.

Сертифікати походження товарів видаються торгово-промисловою палатою держави, в якій вироблено товар. Сертифікат походження товарів не є обов'язковим документом; якщо він відсутній митне оформлення вантажу проводиться у звичайному порядку, але пільга з імпортного мита на ввезений товар не надається.

Види сертифікатів походження зображено на рис.5.8.

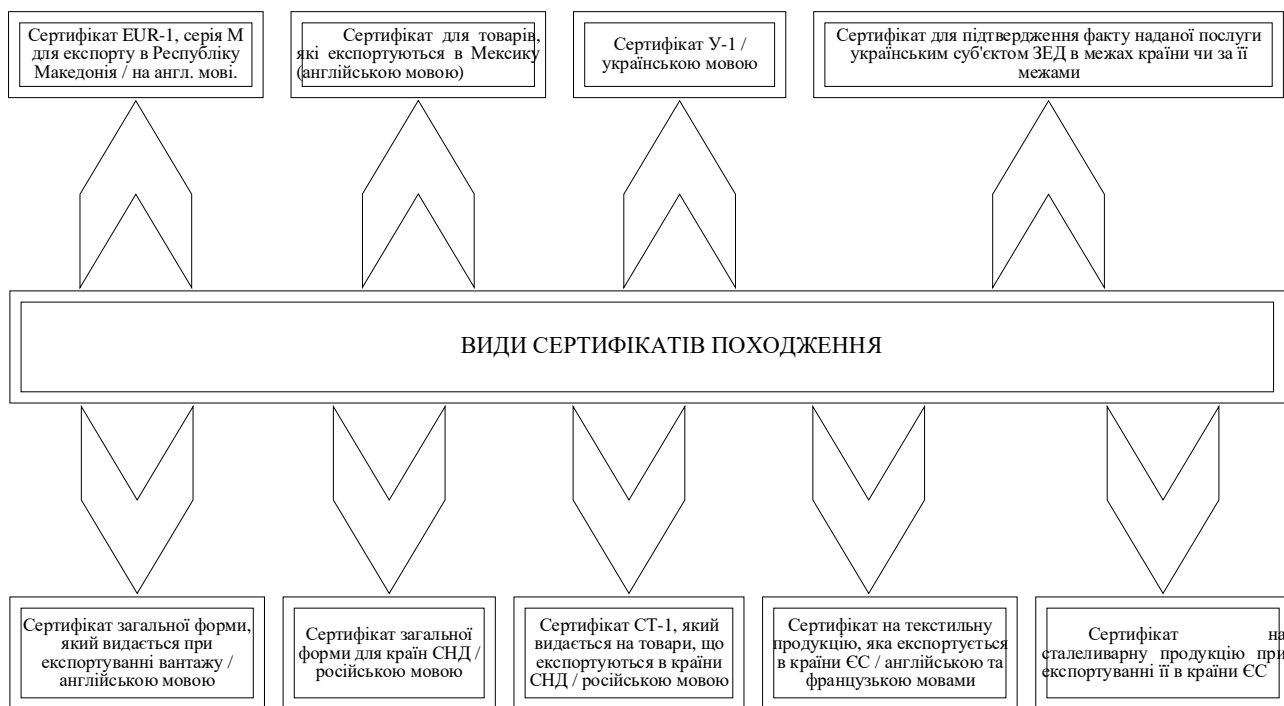

Рис.5.8. Види сертифікатів походження

СЕРТИФИКАТ СТ-1:

1. Отправитель/экспортер (наименование и почтовый адрес) ООО ~~_____~~ ~~_____~~ Промышленная, д. 4, ~~_____~~		4. № ~~_____~~ UA 1 021 016572 1192198 СЕРТИФИКАТ О ПРОИСХОЖДЕНИИ ТОВАРА форма СТ-1			
2. Получатель/импортер (наименование и почтовый адрес) Компания ООО ~~_____~~, ~~_____~~ г. Киев, ул. Фурманова, ~~_____~~ Украина.		Выдан в ~~_____~~ (наименование страны) Для представления в ~~_____~~ Украине (наименование страны)			
3. Средства транспорта и маршрут следования (насколько это известно) Авиатранспорт		5. Для служебных отметок Контракт № 1 от 08.08.2011.			
6. №	7. Количество мест и вид упаковки	8. Описание товара	9. Критерии происхождения	10. Вес брутто/нетто (кг)	11. Номер и дата счета-фактуры
1	6 карт. кор.	Икра зернистая осетровая пастеризованная "ПРЕМИУМ", 50 г - 600 стеклянных банок.	"П"	95,700/79,200	Коммерческий инвойс № 1 от 25.11.2011.
2	4 карт. кор.	Икра зернистая осетровая пастеризованная "ПРЕМИУМ", 100 г - 200 стеклянных банок.	"П"	56,560/42,400	
3	1 карт. кор.	Икра зернистая осетровая фасованная "ПРЕМЬЕР", 28,6 г - 70 жестяных банок.	"П"	7,720/3,892	
4	3 карт. кор.	Икра зернистая осетровая фасованная "ПРЕМЬЕР", 50 г - 300 стеклянных банок.	"П"	47,850/39,600	
5	2 карт. кор.	Икра зернистая осетровая фасованная "ПРЕМЬЕР", 100 г - 100 стеклянных банок.	"П"	28,280/21,200	
6	2 карт. кор.	Икра зернистая осетровая фасованная "ПРЕМЬЕР", 125 г - 128 жестяных банок.	"П"	29,200/19,328	
7	1 карт. кор.	Икра зернистая осетровая фасованная "ПРЕМЬЕР", 250 г - 32 жестяных банок.	"П"	13,100/9,312	
8	1 карт. кор.	Икра зернистая осетровая фасованная "ПРЕМЬЕР", 500 г - 12 жестяных банок.	"П"	11,100/6,672	
	20 мест на одной паллете	Вес брутто указан с учетом веса паллеты.		289,510/221,604	
12. Удостоверение Настоящим удостоверяется, что декларация заявителя соответствует действительности <i>И. Смоленко</i> _____ 06 декабря 2011 г. Смоленко И.А.			13. Декларация заявителя Нижеподписавшийся заявляет, что вышеприведенные сведения соответствуют действительности, что все товары полностью произведены или подвергнуты достаточной переработке в _____ _____ (наименование страны) и что все они отвечают требованиям происхождения, установленным в отношении таких товаров _____ 06 декабря 2011 г.		
Подпись Дата Печать			Подпись Дата Печать		

Найбільш популярний вид сертифікату. Потрібен для оформлення компанією, у випадку, якщо її діяльність ведеться спільно з іншою компанією на території держави-учасниці Зони вільної торгівлі. Сертифікат підлягає пред'явленню на митниці, при ввезенні товарів на територію цієї держави.

Товар користується режимом вільної торгівлі на митних територіях держав - учасниць Угод, якщо виконується:

- Умова прямої закупівлі;
- Умова прямого відвантаження;
- Товар відповідає критеріям походження.

Лише при дотриманні 3х вищенаведених умов, на даний товар поширюється преференція по миту, що означає, мито нараховується умовно. Сертифікат СТ-1 являє собою документ, який свідчить про те, що товар був цілком виготовлений або підданий обробці / ремонту в країні, що підписала Угоду про формування зони вільної торгівлі. У цю зону входять 10 держав СНД: Азербайджан, Вірменія, Білорусь, Грузія, Казахстан, Киргизстан, Молдова, Росія, Таджикистан, Україна.

Оригінал сертифікату пред'являється спільно з вантажною митною декларацією та іншою документацією, необхідною для розмитнення товару. У рамках розглянутої угоди продукція країн, що підписали угоду, при ввезенні на їхню територію користується пільгами з податку на додану вартість.

Важливо мати при собі сертифікат СТ-1 і там, де це передбачено зовнішньоторговельними контрактами, укладеними відповідно до державних правил країни перевізника, між учасниками, що ввозять та вивозять продукцію.

Повноваженнями щодо забезпечення СТ-1 сертифікатів, включаючи і інтернаціональні форми, і підтвердженню виникнення національних товарів уповноважені торгово-промислова палата, а також її регіональні палати відповідно з регламентаціями Кабінету Міністрів.

Документи, що необхідні для отримання сертифікату СТ-1 зображено на рис.5.9.

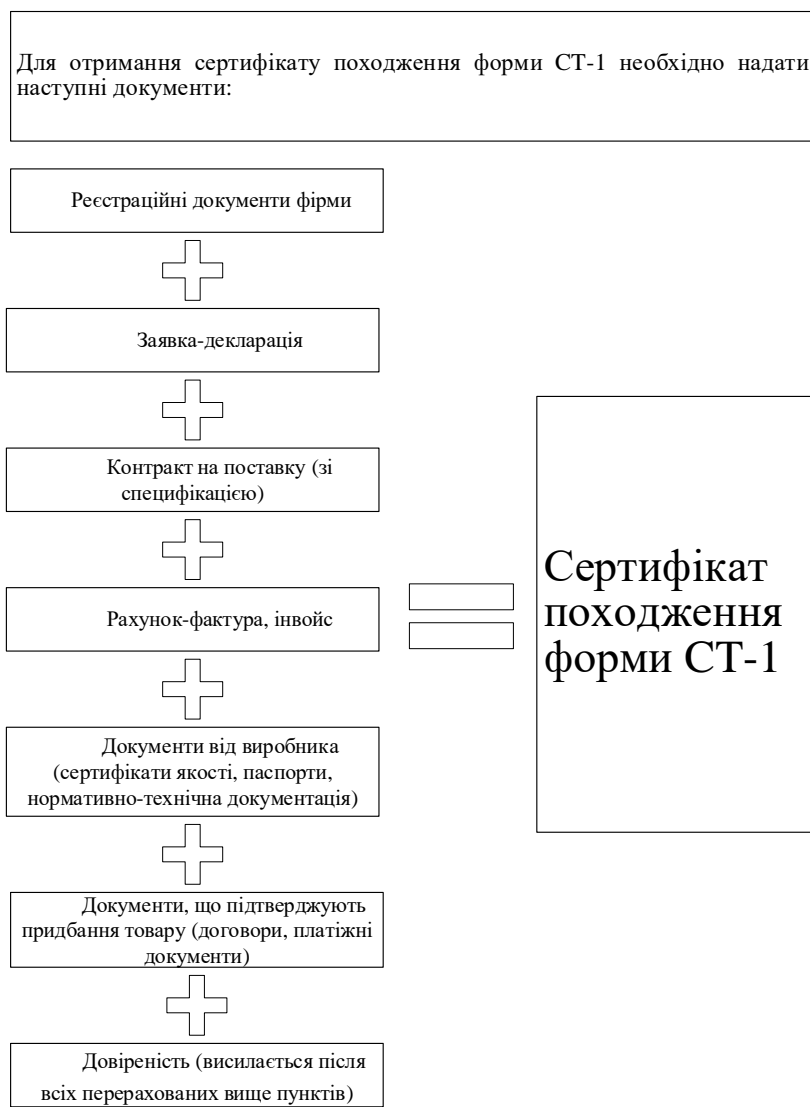

Рис.5.9. Документи, що необхідні для отримання сертифікату СТ-1

Згідно статті 47 МКУ верифікація (перевірка достовірності) сертифікатів про походження товару з України здійснюється митними органами у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Органи та/або організації, уповноважені видавати сертифікати про походження товару з України, зобов'язані за запитом митних органів безоплатно надавати їм інформацію, пов'язану з видачею таких сертифікатів і необхідну для здійснення їх верифікації.

З метою встановлення достовірності даних, зазначених у сертифікаті про походження товару з України, митні органи можуть затребувати та отримувати у підприємств - виробників товарів або підприємств, які одержали від уповноваженого органу сертифікат про походження товару з України, документацію, необхідну для перевірки даних, зазначених у такому сертифікаті, а також здійснювати у порядку, встановленому законом, безпосередньо на підприємствах перевірку виробництва товарів та первинної документації,

пов'язаної з таким виробництвом.

З метою встановлення достовірності даних, зазначених у сертифікаті про походження товару з України, митні органи можуть у порядку, встановленому цим Кодексом, проводити дослідження (аналіз, експертизу) проб (зразків) такого товару.

У разі виникнення сумнівів з приводу дійсності документів про походження товару чи достовірності відомостей, що в них містяться, включаючи відомості про країну походження товару, орган доходів і зборів може звернутися до компетентного органу, що видав документ, або до компетентних організацій країни, зазначеної як країна походження товару, із запитом про проведення перевірки цих документів про походження товару чи надання додаткових відомостей. Запит про проведення перевірки повинен містити виклад обставин, що дали підстави для сумнівів з приводу достовірності задекларованої країни походження товару, посилення на правила визначення походження товарів, що застосовуються в Україні, а також іншу необхідну інформацію. До запиту додається документ, що підлягає перевірці, або його копія, а також у разі необхідності інші відомості, що можуть сприяти проведенню перевірки. Запит про проведення перевірки надсилається протягом 1095 днів з дня подання документа про походження товару, крім випадків, коли така перевірка ініціюється у зв'язку з кримінальним провадженням. У деяких випадках товар вважається таким, що походить з відповідної країни, з моменту отримання органами доходів і зборів належним чином оформлених документів про походження товару або затребуваних ними додаткових відомостей.

У разі вивезення товарів з митної території України **сертифікат про походження товару з України** в тих випадках, коли він необхідний і це відображено у національних правилах країни ввезення чи передбачено міжнародними договорами України, укладеними у встановленому законом порядку, **видається органом або організацією, уповноваженими на це відповідно до закону**. Органи, які видали сертифікат про походження товару з України, зобов'язані зберігати його копію та інші документи, на підставі яких засвідчено походження цього товару з України, не менше 1095 днів від дня його видачі.

Верифікація (перевірка достовірності) сертифікатів про походження товару з України здійснюється органами доходів і зборів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Органи та/або організації, уповноважені видавати сертифікати про походження товару з України, зобов'язані за запитом органів доходів і зборів безоплатно надавати їм інформацію, пов'язану з видачею таких сертифікатів і необхідну для здійснення їх верифікації. З метою встановлення достовірності даних, зазначених у сертифікаті про походження товару з України, органи доходів і зборів можуть затребувати та отримувати у підприємств - виробників товарів або підприємств, які одержали від уповноваженого органу сертифікат про походження товару з

України, документацію, необхідну для перевірки даних, зазначених у такому сертифікаті, а також здійснювати у порядку, встановленому законом, безпосередньо на підприємствах перевірку виробництва товарів та первинної документації, пов'язаної з таким виробництвом. З метою встановлення достовірності даних, зазначених у сертифікаті про походження товару з України, органи доходів і зборів можуть у порядку, проводити дослідження (аналіз, експертизу) проб (зразків) такого товару.

Орган доходів і зборів відмовляє у випуску товару, якщо цей товар походить з країни, товари якої заборонені до переміщення через митний кордон України згідно із законодавством України.

Товари, походження яких достовірно не встановлено, випускаються органом доходів і зборів у вільний обіг на митній території України за умови сплати ввізного мита за повними ставками Митного тарифу України. У разі **неможливості достовірно встановити країну походження товарів**, щодо яких застосовуються особливі види мита (антидемпінгове, компенсаційне, спеціальне або додатковий імпорتنний збір), такі товари випускаються у вільний обіг на митній території України за умови сплати особливих видів мита. До товарів застосовується (відновлюється) режим найбільшого сприяння за умови одержання органом доходів і зборів не пізніше ніж через 365 днів від дня здійснення митного оформлення цих товарів належним чином оформленого відповідного документа про їх походження.